

OBSAH

Poděkování - - -	15
Slovo úvodem - - -	16
Ediční poznámka - - -	18

I. LIDÉ A SPOLEČNOST - - - 19

1. *Anglická reformace* - - - 21

Tudorovci - - -	21
Počátek reformace: Jindřich VIII. - - -	24
Zrušení klášterů - - -	26
Liturgické změny: Edward VI. - - -	30
Marie Tudorovna: pokus o protireformaci - - -	31
Popravy protestantů - - -	35
1558 - - -	38
Alžbětinská reformace - - -	40
Katolický underground - - -	41
Regnans in Excelsis - - -	42
Masakr v Paříži - - -	44
Popravy katolíků - - -	46
Alžbětinská tajná policie - - -	48
Babingtonovo spiknutí a Marie Stuartovna - - -	51
1588 - - -	54
Skotský král na anglickém trůnu - - -	58
„Žádný biskup, žádný král“ - - -	62
Král a parlament - - -	64
Spiknutí střelného prachu - - -	66
Přísaha věrnosti - - -	74
Pseudomučedník - - -	75
Květina, v níž číhá had - - -	77

2. <i>Politici, soudci, starostové, radní: vláda a správa státu</i> - - -	80
Tajná rada - - -	80
Parlament - - -	81
Soudy a soudci - - -	83
Šerifové, starostové, radní: místní samospráva - - -	87
Faráři a farnosti - - -	89
Vojáci a domobrana - - -	90
Společenská hierarchie - - -	91
3. <i>Dvořané a mentalita královského dvora</i> - - -	93
Alžbětinský dvůr - - -	93
Korunovační průvody - - -	96
Korunovace - - -	98
Královské poutě - - -	100
Zahrady - - -	101
Zahradní slavnosti: Kenilworth, Elvetham - - -	103
Vodní slavnosti - - -	104
Gloriana - - -	105
Dvorní dámy - - -	106
Dvořané - - -	107
Jakubovský dvůr - - -	110
Manýristické zahrady - - -	114
Dvorské maškarády - - -	116
4. <i>Obchodníci, kupci, řemeslníci</i> - - -	117
Obchodníci se zámořím - - -	117
Cechovní společnosti a renesance obchodu - - -	119
Učni - - -	121
Svobodní páni a mistři - - -	121
Peníze - - -	123
Účty a platby - - -	125
Půjčky - - -	125
Lichváři - - -	126

5. *Vynálezci, podnikatelé a úsvit vědy* - - - 133
- Třetí univerzita a úsvit vědy - - - 133
  - Velká věda - - - 134
  - Vodní kola a pumpy - - - 136
  - Matematická gramotnost - - - 137
  - Astrologické almanachy - - - 139
  - Přírodopytci z Lime Street a kabinet kuriozit - - - 141
  - Zahradnické příručky - - - 143
6. *Lékaři, felčáři, léčitelé* - - - 144
- Nemoci - - - 144
  - Mor - - - 145
  - Syfilis - - - 146
  - Šílenství - - - 148
  - Lékaři - - - 149
  - Felčáři - - - 149
  - Léčitelé - - - 150
  - Domácí lékařské knihy - - - 152
  - Paracelsiánská imaginace - - - 153
  - Pitva a divadlo smrti: anatomická imaginace - - - 155
7. *Učenci, učitelé, školy, vzdělanost* - - - 161
- Humanisté - - - 161
  - Dostupnost vzdělání - - - 164
  - Církevní benefit - - - 165
  - Gramotnost - - - 166
  - Školy - - - 167
  - Univerzity - - - 169
  - Právnícké fakulty - - - 170
8. *Tiskaři, nakladatelé, autoři, čtenáři* - - - 172
- Gutenbergovská revoluce - - - 172
  - Kultura rukopisů - - - 173

- Autoři a mecenáši - - - 174
Čtenáři - - - 174
Knižní trh - - - 175
9. *Divadelní podnikatelé, herci, diváci* - - - 176
- Zrod divadla - - - 176
Veřejná divadla - - - 179
Soukromá divadla - - - 180
Herecké společnosti - - - 182
Herci - - - 186
Diváci - - - 187
10. *Cizinci* - - - 189
- Přistěhovalci - - - 189
Romové - - - 191
Černoši a Maurové - - - 193
Židé - - - 197
11. *Lidé na okraji* - - - 200
- Chudí lidé - - - 200
Tuláci - - - 201
Žebráci - - - 202
Kramáři, kočebři a dráteníci - - - 204
Potulní herci a kejklíři - - - 205
Vědmy a lidová magie - - - 206
Čarodějnice - - - 209
Prostitutky - - - 214
12. *Lupiči, zloději, padělatelé, vrazi* - - - 216
- Lupiči a zloději - - - 216
Šejdíři, kapsáři a „fikanci“ - - - 217
Padělatelé a „odštipovači“ mincí - - - 217

Vrazi - - - 219
Tresty - - - 220

II. KAŽDODENNÍ ŽIVOT - - - 223

13. *Shakespearův Stratford* - - - 225

Alžbětinské maloměsto - - - 225
Sakpeer, Shaxper, Shakeyspere, Shakespeare - - - 227
Reformace a katolické ikony - - - 229
„Hic incepit pestis“ - - - 230
Ardenský les - - - 230
Škola Edwarda VI. - - - 232
Svatba - - - 234
Ztracená léta - - - 240

14. *Shakespearův Londýn* - - - 241

Výkvět všech měst a zpustlá zahrada hříchů - - - 241
Přivandrovalá vrána - - - 241
Londýnská City - - - 244
Londýnská ulice - - - 246
Temže a převozníci - - - 248
Jezy, ryby, rybáři - - - 251
Labutě - - - 251
London Bridge - - - 252
Fontány a vodovody - - - 252
Brka - - - 253
Trhy a tržnice - - - 254
Jarmarky - - - 255
Obchody a dílny - - - 256
Královská burza - - - 257
Katedrála - - - 258
Nemocnice a sirotčince - - - 260
Bedlam - - - 264
Bridewell - - - 265

Nevěstince - - -	267
Věžnice - - -	269
15. <i>Bydlení</i> - - -	273
Kultura bydlení - - -	273
Chalupy a domy - - -	275
Postel - - -	277
Koberce, tapiserie, výšivky, polštáře - - -	278
16. <i>Hygiena</i> - - -	283
Čistota a zbožnost - - -	283
Umývání - - -	284
Čištění zubů - - -	284
Nočníky, záchodové židle, záchody - - -	285
17. <i>Vnější vzhled</i> - - -	288
Účesy a jejich proměny - - -	288
Renesance vousů - - -	289
Kosmetika a ideál krásy - - -	291
18. <i>Oblečení</i> - - -	297
Sukně a špendlíky - - -	297
Kalhoty a kabátce - - -	299
Renesanční poklopec - - -	299
Čepice a klobouky - - -	300
Krejzlíky - - -	300
Vějíře, masky, šperky - - -	301
Oblečení a společenská hierarchie - - -	303
19. <i>Jídlo a pití</i> - - -	307
Renesanční jídelníček - - -	307
Snídaně, oběd, večeře - - -	311

Pivo, víno, alkohol - - -	312
Bankety - - -	314
Hospody a vinárny - - -	315
Kultura stolování - - -	316
Děkuvzdání - - -	322
Knihy receptů a kuchařky - - -	324
20. <i>Čas každodenní a čas sváteční</i> - - -	326
Anglikánský kalendář - - -	326
Vánoce - - -	327
Svátek pluhu, svatá Anežka, Hromnice, svatý Valentin - - -	329
Masopust a Velikonoce - - -	329
Májové oslavy - - -	330
21. <i>Zábavy</i> - - -	333
Vznešené umění myslivosti a lovu - - -	333
Sokolnictví a rituály krocení - - -	334
Lukostřelba - - -	335
Šerm - - -	337
Tenis - - -	338
Fotbal - - -	338
Medvědí a kohoutí zápasy - - -	341
22. <i>Život člověka</i> - - -	342
Narození: porod a porodní báby - - -	342
Křest - - -	344
Rodiče a děti - - -	346
Sexualita - - -	347
Námluvy a svatba - - -	349
Manželé a manželky - - -	353
Mužská a ženská role - - -	355
Patriarchální mentalita - - -	357
Domov - - -	359

Rodina - - -	360
Rozvody - - -	360
Znásilnění - - -	361
Domácí násilí - - -	362
Umírání a smrt - - -	363

III. IMAGINACE, MENTALITA, ŘEČ - - - 367

23. *Náboženská imaginace* - - - 369

Spor o původ křesťanství v Anglii - - -	369
Kniha mučedníků - - -	371
Alžbětinský kompromis a náboženská imaginace - - -	373
Kniha obecných modliteb - - -	377
Bible krále Jakuba 1611 - - -	381
Bible a Shakespeare - - -	387

24. *Politická imaginace* - - - 389

Dvě těla krále - - -	389
Vladař a divadlo politiky - - -	392
Politika a etika - - -	394
Monarchistická republika - - -	396
Králův testament a stuartovská politika - - -	399

25. *Historická imaginace* - - - 401

Anglica Historica a Polydore Vergil - - -	401
Camdenova Británie a chorografie - - -	402
Kroniky Anglie, Skotska a Irska: Holinshed - - -	404
Průkopník anglické historiografie: Hayward - - -	405

26. *Alchymistická imaginace* - - - 409

Alchymie vnější a vnitřní - - -	409
Zrcadlo alchymie - - -	411

Nigredo, albedo, rubedo - - -	413
Kámen mudrců - - -	414
Alchymie a tvůrčí imaginace - - -	415
Merkur a divadelní alchymie - - -	418
27. <i>Nebe a peklo</i> - - -	423
Spása a zatracení - - -	423
Andělé a ďáblové - - -	424
Meditace - - -	430
Modlitba - - -	432
28. <i>Člověk a svět</i> - - -	435
Řád bytí - - -	435
Harmonie světa - - -	438
Převrácený svět - - -	439
Skeptická mentalita - - -	442
Sebepoznání - - -	443
Svědění - - -	444
Člověk - - -	449
Magie a důstojnost člověka - - -	452
29. <i>Pláč a smích</i> - - -	457
Pláč: slzy katolické a slzy protestantské - - -	457
Růže v rose zasklená - - -	458
Slzy manýristické - - -	459
Smích a ošklivost - - -	460
Smích radostný a osvobozující - - -	461
Knihy vtipů - - -	462
Svatí blázni - - -	463
Dvorní blázni - - -	464
Chvála bláznivosti - - -	469
Smích a puritáni: spor o divadlo - - -	472
Martin Marprelate - - -	475

30. *Láska* - - - 477

Příčiny lásky - - - 477

Dvě Venuše - - - 479

Láska a chtíč - - - 482

31. *Čas* - - - 485

„Všechno má svůj čas“ - - - 485

Čas přírodní a čas mechanický - - - 485

Ikonografie času - - - 487

Mechanické hodiny a mechanická tvář - - - 489

Hodiny v pastorále - - - 490

Dvojitý čas a psychologie lásky - - - 492

32. *Smrt* - - - 493

Mapy smrtelnosti - - - 493

Pohřby - - - 493

Lebka a ikonografie smrti - - - 494

Tanec smrti - - - 496

Pták fénix - - - 497

33. *Renesance slova* - - - 503

Rétorika - - - 503

Kalamářový spor - - - 508

Magie řeči - - - 510

Slovo a hudba - - - 512

Optika a perspektiva - - - 520

IV. *KDO BYL KDO* - - - 527

Kalendárium - - - 704

Literatura - - - 724

Rejstřík jmenný - - - 742

Rejstřík věcný - - - 753